

Dentistry/Stomatology wordlist

mouth/oral/buccal cavity – ústní dutina
 alimentary canal, digestive tract – trávicí/zažívací trubice, trakt
 soft palate – měkké patro
 hard palate – tvrdé patro
 (they form the **roof** of the oral cavity) – strop, klenba
 mouth floor – spodina dutiny ústní
 bucca (*pl buccae*), cheek – líce, tvář
 gingiva (*pl gingivae*), gum – dásěň
 uvula – čípek, uvula
 mucous membrane, mucosa – sliznice
 taste bud, papilla (*pl papillae*) – chuťový pohárek, papilla
 dorsum (of the tongue) – hřbet (jazyka)
 lingual – jazykový
 salivary/sialine/sialic glands – slinné žlázy
 saliva *pl*, spittle – sliny
 sputum, spit – chrchel, slina, plivanec
 mucus – hlen
 pharynx (*pl pharynges*) – hltan
 nasopharynx – nosohltn
 oropharynx =
 laryngopharynx =

hyoid (bone) – jazykka
 jaw(-bone) – čelist
 maxilla, upper jaw – vrchní čelist, maxila
 maxillary – týkající se vrchní čelisti, vrchní (zuby)
 mandible, lower jaw – spodní čelist, mandibula
 mandibular – týkající se spodní čelisti, spodní (zuby)
flavours – chutě
 bitter – hořký
 sweet – sladký
 salty – slaný
 sour – kyselý
 bitterness, sweetness, saltiness, sourness – *podst. jm.*

teeth (*sing tooth*)
 incisor, cutting tooth – řezák
 canine, cuspid (tooth) – špičák
 upper canine, eye-tooth – vrchní špičák
 lower canine, stomach tooth – spodní špičák
 premolar, bicuspid (tooth) – zub třenový
 molar – stolička
 wisdom tooth – zub moudrosti

crown, corona (*pl coronae*) – korunka
 coronal – korunkový
 neck, cervix (*pl cervices*) – krček
 root, radix (*pl radices*) – kořen

root-canal – kořenový kanálek
 (tooth) pulp – zubní dřev, pulpa
 pulp cavity – dřevná dutina
 pulp(al) horn – roh, výběžek zubní dřevě
 (tooth) socket, alveolus – zubní lůžko, alveol
 dentinal canal – dentinový kanál
 canaliculus - kanálek

propriodontal structures – dentine and enamel
 endodontal structures – pulp (connective tissue – pojivová tkáň, blood vessels – krevní cévy, lymphatic vessels – mízní cévy, nerve fibres – nervová vlákna)
 periodontal structures – cementum, alveolar bone, gingivae, periodontal membrane

tooth surfaces: buccal (k líci), palatal (k patru), lingual (k jazyku); mesial/proximal (směrem ke středu úst), distal (směrem od středu), labial (ke rtům), masticatory/occlusional/chewing (“žvýkací”, “skusový”), gingival (dásňový)

temporary/deciduous/milky/primary teeth – mléčné zuby
 permanent teeth – stálé/trvalé zuby
 teething, eruption, odontiasis – prořezá(vá)ní zubů
 dentition – “ozubení”, chrup (a jeho vývoj)
 enamel – zubní sklovina
 interdental spaces – mezizubní prostory
 fissure – štěrbina, trhlina
 pit – jamka, důlek
 groove – drážka
 pocket – chobot, kapsa (mezera mezi zubem a dásní)
 interproximal space – styčný prostor
 (periodontal) ligament – parodontální vaz
 periodontal membrane – parodontální membrána
 dentine – zubovina
 cementum – zubní cement
 cemental covering – zubocementový kryt/pokryv
 enamelocemental (junction) – sklovinocementový (spojení)
 pellicle – blanka, povlak
 (enamel) cuticle – (sklovinná) membrána, blána, pokožka, plena
 occlusion – skus
 malocclusion, ‘bad bite’ – špatný skus
 overbite, overjet – předkus
 underbite, underjet – podkus (opak předkusu)

pathologies

stomatitis – zánět ústní dutiny
 gingivitis, gum disease/inflammation – zánět dásní
 periodontal disease – *lid.* paradentóza (periodontosis vyvíjící se v periodontitis)
 periodontitis – parodontitida
 periodontosis, gum disease – parodontóza
 bleeding, haemorrhage - krvácení
 gum recession – ústup dásně
 bacteria (*sing* bacterium), germs – bakterie

bacterial – *příd. jm.*
 yeasts *pl.* – kvasinky
 sensitive – citlivý
 swollen – opuchlý, oteklý
 loose, unsupported – uvolněný, volný
 brown-stained – zahnědlý
 leather – tuhý (jako vydělaná kůže)
 tooth decay, dental caries – zubní kaz
 (dental) cavity, carious lesion – dutina/kavita po zubním kazu
 carious – kariozní, zkažený
 cariogenic – způsobující zubní kaz
 (tooth/dental) plaque, scale – zubní plak, povlak
 tartar, dental calculus, scale – zubní kámen
 (aphthous) ulceration – tvorba (aftových, aftózních) vředů (a hnisání)
 (oral) aphthae (*sing* aphtha), aphthous ulcers – (ústní) afty, aftové vředy
 tuberculous ulcers – tuberkulózní vředy
 leukoplakia (oral or lingual) – leukoplakie, bílý povlak sliznice (celé ústní dutiny nebo jazyka)
 furred tongue, fur on the tongue – povlak (“kožich”) na jazyku
 (surface/superficial) glossitis – zánět jazyka

procedures

drilling – vrtání
 filling – plombování; výplň, *lid.* plomba
 cavity preparation – příprava dutiny
 cleaning – vyčištění
 whitening – vybělení
 extraction – vytrhnutí
 extension – rozšíření, prodloužení
 alignment (of braces) – nastavení, úprava, zarovnání (rovnátek)
 bridge – můstek
 sealant – pečtidlo
 X-ray – rentgen (snímek; procedura, metoda)

verbs

to open one's mouth (wide) – otevřít (doširoka) ústa
 to occlude – skousnouti
 to drill – (vy)vrtati, (od)vrtati
 to extract – vytrhnouti (zub)
 to brace – vyztužiti, zpevniti, podepřít apod.
 to expose – obnažiti
 to pull away (gum) – odtáhnouti
 to rupture – prasknouti, býti přerušen/přetrhnut
 to swell – otéci
 to drain – odvésti tekutinu
 to get/become inflamed – zapáliti se, zanítiti se
 to chew, to masticate – žvýkati
 to crush, to grind – drtiti
 to dissolve – rozpustiti
 to swallow – polknouti, polykati

to teethe, to erupt – prořezávají se (o zubech)
 to embed – uložit (pevně), ukotvit
 to line – lemovat
 to rinse (out) one's mouth, to wash out one's mouth – vypláchnout si ústa
 to gargle (one's mouth) with st – (vy)kloktat (si) (čím)

deglutition = swallowing – polykání
 bolus – (rozžvýkané) sousto

fluoride
 amalgam
 gargle, (mouth wash) - kloktadlo

instruments & devices

dental chair – zubařské křeslo
 desk/rack with instruments – rameno nástrojů
 (dental) explorer/probe – pátradlo, sonda
 (dental/mouth) mirror – zrcátko
 magnifying-glass – zvětšovací sklo, lupa
 (a pair of) **forceps**, pliers, tongs, pincers – kleště
 (a pair of) tweezers – pinzeta
 chisel – dlát(k)o
 (grind)stone – brousek
 drill – vrtačka
 bur – vrtá(če)k, fréz(k)a
 carver – ořezávač
 excavator – excavator
 amalgamator – amalgamátor
 amalgam carrier – nosič amalgámu
 condensor/condenser – cpátko
 burnisher – hladítko
 finishing knife – modelovací nožik
 stamen [-ei-] – tyčinka
 hoof – kopýtko
 modelling wax – modelovací vosk
 impression – otisk
 burner – kahan, hořák
 water/air jet – vodní/vzduchová tryska
 suction apparatus/machine – savka
 protective/protection glasses, goggles – ochranné brýle
 rubber gloves – gumové rukavice
 apron – zástěra
 mask – rouška

rubber dam – kofrdam
 clamp – spona, svorka
 cotton (wool) – vata
 cotton swab/roll – smotek (vaty)
 spittoon – plivátko

toothbrush – kartáček na zuby
solo/single toothbrush – malý kartáček na jeden zub
interdental brush – mezizubní kartáček
toothpaste – zubní pasta
dental floss – zubní nit'
brace(s) – rovnátka
brace – spona, výztuha, vzpěra, podpěra, sklíčidlo
denture (well-fitting) – zubní protéza, umělý chrup (pro jednu čelist) (dobře padnoucí)
prosthesis – protéza
restoration – obnovení, výplň, náhrada, oprava

dentist, stomatologist – zubní lékař, stomatolog, dentista
stomatological – *příd. jm.*
stomatology, dentistry, odontology, oralogy – obor stomatologie/zubního lékařství
prosthodontics, prosthetic dentistry – obor přes protézy
orthodontics – obor přes prevenci a nápravu křivých zubů
periodontics – obor přes dásně zejména
paedodontics – dětská stomatologie, ústní choroby u dětí
dental roentgenology – ústní rentgenologie
dental surgery – zubní ordinace
waiting-room – čekárna

